

razredu: č. g. župnik Peter Erjavec (39 glasov); Jožef Urbajs (40); Martin Pust (40); Alojz Pintar (37); Janez K. (37); ... (36); v 1. razredu: vitez Jurij Gossleth (11 glasov); Herman Prossenagg (11 glasov); Rihard Diermayer (11); Aleksander Žerovnik (11); Matvez Kosem (11); nadučitelj Gustav Vodusek (11). Obe stranki sta volili brez prepira te imenovane može. To je zasluga župana Ferdinanda Roša. Kaj je naredil, prav za prav ne vem. Slišal sem le: župan Roš, ravnatelj Terpotitz, vitez Gossleth in besedo »kompromis«.

Javorniški oglar.

Od Sv. Barbare pri Vurbergu. (Vrlemu učitelju v spomin.) Velika žalost nas je zadela na sv. božični dan, stariše in šolarje, ko je veliki zvon naznanil smrt nam preljubljenega gosp. nadučitelja Franca Šuena. Hvaležnost me veže, da svojemu bivšemu nadučitelju v »Slov. Gosp.« postavim mal spomenik. Kaj smo ž njimi izgubili? 1. Izglednega učitelja. Čez četrt stoletja so se trudili, da bi učence izredili v strahu božjem, da bi kedaj bili verni kristjani, dobri državljani. Tak učitelj, kateri za mladino tako skrbi, je vreden »sto centov zlata«, rekel bi zopet veseli pesnik Slovenskih gor, Leopold Volkmer. — 2. Vernega kristjana. Velikokrat se spominjam, kar so nas učili blagi gospod, posebno pa, kadar so nas učili tudi veronauka in kadar smo se morali pripravljati na sv. spoved in sv. obhajilo. Tudi se niso sramovali nam na glas moliti predin poobhajilne molitve. Pri šolskih sv. mašah, pri procesijah si pa videl v njihovi roki rožni venec, iz ust pa si slišal molitev. — 3. Ponižnost in uljudnost sta jim sijali s poštenega obraza. Kadar so srečali katerega svojih nekdanih šolarjev, vselej so ga prijazno nagovorili: »Kako je kaj zdaj?« Zatorej je moja prisrčna želja ta: Da bi vsi, kateri so k njim v šolo hodili, se radi spominjali njihovih izgledov in naukov in po teh živeli, tako bi njim in sebi postavili nepozabljiv spomenik. Bodi jim zemljica lahka! Fr. Z.

Iz Vitanja. (Poboj.) Leto 1895. se je za našo župnijo končalo prav nesrečno. Na praznik sv. Štefana sta se proti večeru vračevala iz Vitanja Franc Mlinšek, 18 let stari delavec na žagi v Rakovcu, in 24 let stari Miha Klemenc iz Hudine. Radi neke malenkosti sta se zunaj Tašičeve gostilnice sprla. V prepiru lopne Miha Klemenc s polenom Franca Mlinška po glavi ter otide domov. Franc Mlinšek se povrne v Tašičevo gostilnico ter se uleže na klop. Pivci so menili, da radi pijanosti leži na klopi ter ga pusté pri miru. Na Št. Janževo zjutraj ga pa najdejo ob 7^{1/2} uri ležati mrtvega. Miha Klemenc ni slutil, kakšen nasledek je imel njegov udarec ter gre na Št. Janževo celó mirno v Vitanje na sejem mimo Tašičeve gostilnice. Tu ga pokličejo v hišo ter mu pokažejo mrtvega Mlinška. Klemenca je ta vest grozno prestrašila; jel je silno jokati in upiti ter nagloma tekel v Konjice k sodniji, da naznani svoje zlodejstvo. S svojim nesrečnim udarcem je pretresel Mlinšku možgane. — Ko bi naše ljudstvo, staro in mlado, ob nedeljah in praznikih po božji službi ostalo doma, pa prebiralo lepe knjige, namesto, da pohajkuje po gostilnicah, kolike dušne in telesne nesreče bi se rešilo!

Iz Čadrama. (Cerkvenih in društvenih novosti) iz starega leta se imamo še več spominjati. Tihi advent je postal posebno živahen od dne 15. dec. do Božiča, ko se je obhajala 9dnevnica v čast Jezusovemu rojstvu. Imeli smo vsak dan trojno božjo službo in tri pridige. Pri rani in pri popoldanski božji službi so nam vlč. g. župnik razlagali, da nam je Izveličarja bilo potreba. Pri drugi božji službi pa so razun duhovnega branja razlagali nauk o sv. zakramentih č. gosp. kaplan. Vsaki stan posebej je imel tudi nauk, in je bilo vselej mnogo poslušalcev in je v tem času do 1500

vernih pristopilo k mizi Gospodovi. Narodne dolžnosti možev se letos niso posebno poudarjale in se ni nihče žaljenega čutil, pa vendar se naši po sili Nemci te pobožnosti niso udeleževali, pač pa so neki v adventu v Oplotnici za celjski »Studentenheim« nabirali in nad 100 gld. zložili. — Na praznik sv. Štefana je pa naše društvo »Sloga« imelo občni zbor, pri katerem je gosp. okrajni živinozdravnik Martin Jelovšek nam razlagal o umni živinoreji in mlekarstvu. Največja šolska soba bila je natlačena poslušalcev in še na mostovžu jih je veliko stalo, nad 300. Vsem se je poljudno predavanje jako dopadlo in smo vnovič prevideli, da se pri nas za plemenito živino vse premalo skrbi. — Novega leta dan se je povedalo v cerkvi, da je bilo lani 18 parov poročenih, da je 46 ljudi umrlo, med njimi 2 tujca in 87 je bilo rojenih, tedaj za polovico več živih kakor mrtvih. Kdo bi tedaj dvomil, da nam je nove večje farne cerkve potreba, za katero so nam v zadnjih treh mesecih sami tuji dobrotniki nad 400 fl. darovali? Zdaj dela sedem kamnosekov uro nad Oplotnico iz granita pojas ali sokelj za novo cerkev, vozi se navadno kamenje in podira se les za stavbo in podstrešje. Naj še omenimo, da sta dva velika domača nasprotnika postala že velika dobrotnika. Res, Bog je z nami, kdo bo proti nam? Le združeno naprej, dokler se nam svetli križ na zvoniku ne prikaže!

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Nj. veličanstvo svetli cesar so poslali papežu za Božić 50tisoč gld. in odredili, da se je poslanik pri sv. stolici, grof Revertera, vrnil v Rim. — Naši in ogerski ministri so imeli več dni pogovor o pogodbi. Šlo je vse gladko; seveda, ker so naši proti Madjarom premehki. — Na shodu krščanskih avstrijskih delavcev so sklenili, da bo tak shod vsako leto.

Češko. Zdaj so začeli tudi poljski listi svetovati cesarskemu namestniku, grofu Thunu, da naj odstopi. — Nemci zahtevajo, naj se voli po narodnostih v deželni odbor, ne pa po stanovih. Toda Čehi hočejo v to le privoliti, ako se tako voli tudi na Moravskem in Šlezijem.

Štajarsko. V Gradcu je bilo v težko ječo obsojenih več odličnih oseb zaradi nesramnih hudobij. Takšna je torej tudi toli hvalisana nemška kultura? — Namestnija je potrdila pravila novega katol. delavskega društva v Knittelfeldu.

Koroško. Deželni glavar je pri otvoritvi deželnega zbora poudarjal, da se otroci že v šoli naj vadijo čednostnega življenja. Kmalu nato pa so liberalni poslanci zavrgli knezoškofov predlog, naj se krščanski nauk uči tudi v višji realci. Tako sodi in ravna liberalna pamet.

Kranjsko. Dne 3. jan. je v deželnem zboru bil razgovor o agitacijah pri zadnjih deželnozborskih volitvah. Začel je liberalac Janko Kersnik. Dr. Ivan Tavčar se je norčeval iz presv. Rešnjega Telesa, Ivan Hribar pa je tako udrihal po duhovnikih, da je tudi štajarske v srce zbolelo. — V Radovljici se ustanovi mestna hranilnica. — V Kamniku so prometu izročili novi, sila dragi most čez Bistrico.

Primorsko. Na Krasu sta bila dva deželna poslancata izvoljena proti volji društva »Sloga«. Ko se je te dni ustanovil v Gorici klub slovenskih deželnih poslancev, pristopila sta tudi ta dva. Vsi Slovenci hvalijo to edinost, ki je zlasti ondi potrebna proti mali lahonski večini.

Tirolsko. Italijanski poslanci ne pridejo v deželni zbor. Vlada bojda hoče, da se volijo deželni odborniki po narodnosti. Na tak način upa privabiti Italijane v deželni zbor.

Dalmatinsko. Umrli je deželni glavar dr. Mihael Klaič. Bil je nad 30 let deželni in nad 20 let državni poslanec in kot tak predsednik hrvaško-slovenskega kluba. Nam Slovenem je bil vedno prijatelj, in zato ob tej izgubi srčno žalujemo Slovenci z dalmatinskimi brati.

Hrvaško. Ogerska vlada hoče na Reki uvesti madjarski zemljeknjižni red. In k temu bode molčal hrvaški sabor, ker imajo v njem večino madjaroni. — Vrli zagrebški list »Obzor« je bil lani zaplenjen 660 krat. Tako strahuje madjaronska vlada pošteno hrvaško časopisje.

Vnanje države.

Rim. Sv. oče so o Božiču darovali rimskim revežem 15tisoč lir. — Papež izdajo novo okrožnico na očrbe razkolnikov. V njej se bodo temeljito dokazovalo rimske papeštvo in pobijali razkolniški presodki.

Francosko. Panamski goljuž Artton brčas ne pride pred porotnike; kajti ondi utegne izdati nad sto poslancev, ki so se dali podkupiti pri panamski slepariji in goljužiji. Kjer ni sv. vere, ondi tudi ni vesti.

Angleško. Angleži so v hudih skripcih ne samo v Ameriki zaradi republike Venezuele, ampak tudi v južni Afriki. Ondi je angleški oskrbnik matabelske dežele Jameson s silo udril v traansvalsko republiko. Ker sta takoj ugovarjali Nemčija in Francija, dela se angleška vlada čisto nedolžno, češ, Jameson je to storil na svojo roko.

Srbsko. Skupščina je sklenila novo postavo o preosnovi vojske, in kralj je postavo v eni uri potrdil. To je slo sila naglo. Ko bi le tako naglo mogli dobiti denarja na posodo! In tega potrebuje Srbija, ako se količkar hoče spomladi mešati v turške pomatije.

Turško. Krvavi nemiri so bili v Urfi in Diabekiru v Aziji. Bile so strašne grozovitosti. Zakrivili so jih turški vojaki, ki so poklali okoli 3000 ljudij. — Vlada severoameriških zedinjenih držav zahteva od turške vlade, naj poravnava škodo, kar so je imeli Američani v Turčiji.

Azija. Na otoku Formosa v daljni vshodni Aziji je nastal punt. Na novega leta dan je napadlo 10tisoč ustašev okraj Thaipae, vendar so jih vladne čete razpršile. Bati se je, da v kakem drugem kraju ne Formosi nastane upor.

Afrika. Jamesona, ki je s 700 možmi udril v transvaalsko republiko, je zlahka premagal predsednik te republike, Krüger. Temu je nemški cesar takoj častital, kar Angleže hudo jezi. Angleži naj pomnijo, da se prosta dežela, čeprav je ondi toliko zlatih rudokopov, kar meni nič tebi nič ne sme prisvojiti.

Amerika. Špancem se na otoku Kuba zopet prav slabo godi. Ustaši so obkolili glavno mesto Havano in je utegnejo v kratkem zasesti. Španski maršal Martinez Campos je hotel svojo čast odložiti, pa vojno ministerstvo ni tega dovolilo. Španskih vojakov je na Kubi 120 tisoč, ustašev pa bojda samo 20tisoč; toda tem na skrivnem pomagajo ostali Američani.

Za poduk in kratek čas.

Nekaj o smehu.

(Proučuje Anton Biserjančan.)

(Konec.)

O smehu se dá še mnogo povedati. Neki angleški učenjak trdi celo, da se more iz smejanja spoznati

prav mnogokrat narava človekova. Navaja nam jako zanimivo naslednje: Pri odkritosrčnem in prostodušnem človeku se sliši glas a, kadar se smeje, pri mirnem in premišljenem glas e in i. Kdor se smeje v glasu, ki je nekako na pol a, na pol o, isti je darežljiv in pogumen; kdor pa se smeje na pol e in na pol u, je skopuh in hinavec. Ljudje, ki se smejejo v spojenem glasu a in o, in ljudje, ki se smejejo v spojenem glasu a in i, te dve vrsti ljudje se imata navadna radi in sklepata prijateljstvo. Debeli, tolsti ljudje se več smejejo, kakor drobni in suhi. Ogibaj se istega, ki se skoro nikdar ne smeje. Notranji smeh, ki se na obrazu ne upa prav pokazati, pomenja hudobnost. Kdor se smeje preglasno, kaže, da nima mnogo možganov v glavi, da je neumen. Pameten človek se smeje zmerno. Tako nas uči angleški modroslovec.

Uzroki, zakaj se človek veseli, so v življenju jako različni. Ker pa je smeh izraz našega veselja, zato je tudi smeh različen, naše mišice se pri različnih priložnostih različno nategnejo. Bratec je bil bit, sestra pa si je zaslužila, vendar mati so ji prizanesli. Sestrica se sedaj smeje bratcu in tak smeh imenujemo škodoželjni smeh. Kadar dijak prosi očeta za denar, se smeje dijak ljubeznjivo, oče k večjemu prisiljeno; ko oče sega po denar v žep, smeje se oče bridko, dijak sladko; ko že čuti dijak kaj okroglega v svoji roki, se smeje zadovoljno, a oče dvoumno. Če hoče kdo pokazati, da je več kot drugi, se smeje prezirljivo. To je ostuden smeh. Kadar druge jeziš, smeješ se pikro in zbadljivo. To je grd smeh. Srčni smeh opazujemo pri nedolžnih otrocih in ljudeh.

Nekaterim smeh ne povzročuje mnogo težav, zato pravimo, da se gladko smejejo. Nahajajo pa se tudi ljudje, ki se niti sami ne vedo smejeti. Že pri otrocih lahko to vidiš. Smej se mu, in smejal se bo za teboj. Pa tudi pri odraslih opazujemo to otročjo navado. Ako se zdi v družbi kakemu imenitmu gospodu kaj smešno, kar naenkrat si domišljujejo vsi nizki in majhni gospospedi, da se tudi jim zdi to smešno, in vsi se smejejo za velikim gospodom. Ta smeh imenujemo bizantinski smeh, ker se neki nekdaj v Bizancu ali Carigradu mnogo ljudij ni vedno drugače smejeti, kakor kadar so se smejali visoki gospospede. Razuzdane osebe se smejejo nedostojno. Kako mogočen vihar pred nevihto pridrvi jim smeh iz ust, tako glasen in silen, da bi bilo dobro, ako bi si človek iz previdnosti za enake slučaje zamašil občutljiva ušesa. Zraven pa začnejo zvijati svoje telo na vse mogoče pretege, celo to lahko opaziš, da spravijo svojo glavo v najbližjo dotiko s spoštovanimi koleni. Če pa se jim lenobno telo ne mere več tako skriti, gotovo pa bodo ploskali z rokami in cepetali z nogami, da ne boš vedel, ali se jim je v glavi katero kolesce ustavilo ali pa se jim je začelo katero na novo vrteti. Nekateri ljudje imajo nelepo navado, da se za nos držijo, kadar se zelo smejejo. Učitelji pravijo, da se to posebno rado dogaja pri nadopolni mladini v šolskih klopih, kadar bi učitelju rada prikrila svojo smejačo se naravo. Otrok zapre usta, z rokico se prime za nasek in si misli: Drago srce, zdaj se smej, učitelj te ne vidi! Toda učitelji so prebrisani, tudi oni so bili nekdaj otroci!

Navadno se pač smejejo, kadar smo veseli. A pri dijaki mora biti seveda zopet kaka izjema. Dijaki se smejejo tudi — kadar so žalostni in obupni. Le poslušajmo, kako se nam ubogi dijak toži:

Raztrgan ves in razcapan,
Iz čevljev pal'c mi gleda,
Skozi suknjo sije beli dan,
Denarcey v žepu nič, seveda.

Kaj ne, grozna reva vlada med dijaštvom. Sree se pri takih razmerah nam ne bi moglo smejeti, resničnega veselja bi ne mogli nikdar občutiti. Toda